

[XVII. évfolyam, 3. szám]

Vegyes szám

Előszó

Az *Apertúra* 2022-es tavaszi száma vegyes témájú tanulmányokból épül fel, amelyek a filmmel való foglalkozás különféle területeit érintik – a (film)történeti korszakokban jelentkező társadalmi, politikai, etikai kérdésektől a szín- és hanghasználatig, műfajtörténeti vizsgálódásoktól médiaelméleti kérdésekig, a magyar filmben jelentkező dramaturgiai folyamatoktól az európai művészfilmek reprezentációs gyakorlataiig.

A szám nyitótanulmánya Kalmár György írása a jelenkori migrációs folyamatok filmes reprezentációiról: azt vizsgálja, hogyan kapcsolódik a téma e filmek reprezentációs válságához. A menekültfilmek etikai vonatkozásaiból kiindulva a tanulmány az ilyen filmek reprezentációs gyakorlatainak alapvető kihívásait mutatja be, és e kihívásra adott eltérő válaszokat vizsgálja meg. Keskeny András és Oross Dániel tanulmánya Szabó István *Mephisto* című filmjét a rendező közép-európai filmtrilógiájának részeként elemezve a főszereplő mint szociális és politikai aktor morális torzulásait vizsgálja: a fő kérdése arra irányul, hogy a közép-európai térségre jellemző társadalmi és politikai térben kidolgozott cselekvési stratégiák milyen specifikus válságjelenségeket indukálnak. A zsákutcsás kompromisszumok és az azok során kialakuló kettős tudat logikáját és regionális/globális olvashatóságát vizsgálja a tanulmány.

Kovács Ágnes és Acsády Pongyor Áron tanulmányai Bódy Gábor egy-egy filmjére, a *Psychére* és a *Kutya éji dalára* fókuszálnak. Kovács Ágnes tanulmánya Bódy filmjének színhasználatát elemezve a Bódy film metafikatív aspektusára figyelmeztet: a film egyfajta imaginárius múzeumként vagy virtuális enciklopédiaként működik, amely – időnként elválva a narratív indokoltságtól – a kidolgozott allúziós rendszer révén a színes film természetére reflektál. Acsády tanulmánya a *Kutya éji dala* hangsávját tanulmányozza. Az elektronikus zajzenétől a katona- és népdalokból álló filmzenéig a tanulmány a hang-kép viszonyok különböző modulációit tárja fel. Mindkét írás alapos és szakszerű ráközelítés Bódy lenyűgöző életművének egy-egy kiemelten fontos aspektusára.

Kocsányi András szövege egy műfajtörténeti kérdést jár körül. Az vizsgálja, hogy a Magyarországon különösen népszerű Bud Spencer filmek műfaji innovációja hogyan kapcsol össze egymástól voltaképpen idegen reprezentációs gyakorlatokat, műfaji formulákat és

hatásmechanizmusokat. Bakos Gábor tanulmánya szintén egy (filmes) elbeszélői gyakorlat mutációját vizsgálja: azt elemzi, hogy a „fiatal magyar film” néhány alkotása hogyan örökli meg a Budapesti Iskola (és elsősorban a korai Tarr Béla) filmjeinek dokumentarista fikcióját mint dramaturgiai és kompozíciós gyakorlatot, és ebbe hogyan oltják bele a Cassavetes-filmek expresszív melodramáit. Mindkét szövegben, noha nagyon különböző hagyományokra fókuszálnak, egy sajátos történeti kontamináció kerül középpontba, amely révén a két tanulmány a vizsgált filmek hatásstruktúráira reflektál.

A lapszám záró tanulmánya Sólyom Kristóf írása, amely a filmi médium kérdését vizsgálja. A tanulmány egyrészt összegzi a film digitális átállására irányuló elméleti reflexiók egyik meghatározó vonulatának kérdését, amely az indexikalitás körül forog, majd Alfonso Cuarón három filmjében a hosszú beállítás funkcióváltását emeli ki, amely a mediális visszahatás következtében állt elő.

Az *Apertúra* 2022-es tavaszi száma médiaelméleti, műfajtörténeti, formai és interdiszciplináris elemzések sorát kínálja a magyar és nemzetközi filmkultúrában való elmélyedéshez.

A számot szerkesztette Török Ervin és Füzi Izabella.

Tartalomjegyzék

Kalmár György: Az illegális migráció ábrázolása a 21. századi európai rendezői filmekben

Keskeny András – Oross Dániel: A *Mephisto* mint a közép-európai trilógia első darabja – A közép-európai politikai[Intézményi szocializáció sajátosságainak megjelenése Szabó István*Mephisto* című filmjében

Kovács Ágnes: A színes film természetéről – Bódy Gábor *Psyché* című filmjének színeképelemzése

Acsády-Pongyor Áron: Kozmikus és animális. Bódy Gábor a *Kutya éji dala* (1983) című filmjének hang- és zenehasználatát

Kocsányi András: A spagettiburleszk – A burleszk hatásai és a humor mechanizmusai Bud Spencer és Terence Hill komédiáiban

Bakos Gábor: A társadalmi szubjektivitás magánéletfilmjei (A magyar közéleti pszichodráma dokurealista filmformája)

Sólyom Kristóf: A realizmus változó gravitációs ereje a digitalizációban. Alfonso Cuarón: *Anyádat is, Ember gyermeke, Gravitáció*

© Apertúra, 2022. tavasz | www.apertura.hu

webcím: <https://www.apertura.hu/2022/tavasz/xvii-evfolyam-3-szam/>

